

Dostopnost elektronskih virov za slepe, slabovidne in druge osebe z motnjami branja

Kristina Janc

ZSSML - 27. Seja TIFLO sekcije

22.3.2012

Možnost izkoriščanja elektronskih virov za slepe, slabovidne in druge osebe z motnjami branja

- Splet
- Digitalizirano gradivo
- DAISY format

Storitve in pripomočki

<http://esova.si/>

- <http://labs.google.com/accessible/>
- RoboBraille
- Knjižnice za slepe v informacijski dobi : razvojne smernice (ZBDS, 2010)
- Smernice za knjižnične storitve za osebe z disleksijo (ZBDS, 2007)
- Prednosti in omejitve interneta pri informiranju slepih : diplomska naloga (Gruden, 2008)
- Web Accessibility Initiative (WAI) - <http://www.w3.org/WAI>

Navodila za izdelavo spletnih strani

- Označevanje grafik in slik
- Označevanje strukture strani
- Označevanje povezav
- Posamezni elementi spletne strani naj bodo dopolnjeni z metapodatki – npr. o jeziku
- Standardizirano mesto gumba za izbiro jezika
- Standardizirana razporeditev osnovnih funkcij

- Funkcija **KREPKO/BOLD**
- Možnost poljubne nastavitve kontrasta, barve črk in ozadja

Osnoven pregled spletne strani

- Izklopimo pregled slik,
- Izklopimo zvok,
- Spreminjamo velikost pisave,
- Spreminjamo velikost okna brskalnika,
- Preklopimo v črno-bel način prikaza ali stran natisnemo črno-belo
- Po strani se premikamo s tipkovnico – z uporabo tabulatorja

Digitalizirano gradivo

- Elektronsko gradivo, ki je zapisano v PDF formatu ni ustrezno, če je besedilo samo digitalizirano in izvoženo kot slika.
- Uporabnikom govornih sintez je PDF dostopen le pogojno, saj ga programi največkrat prepoznavajo kot sliko brez črkovne kode, ki jo potrebujejo za funkcijo Text to Speech
- Za lažjo dostopnost besedil se priporoča format Daisy

Format DAISY - Digital Accessible Information System

Sklop strojne in programske opreme ter orodij za snemanje, shranjevanje in branje digitalnih zvočnih knjig. Standard za produkcijo in branje večpredstavnih vsebin z navigacijo.

Prednosti Daisy formata

- Daisy knjige so knjige za več čutil (zvok in vid) – slepi, slabovidni, dislektiki idr.
- Programski Daisy predvajalniki in strojna oprema (ClassMate) omogoča združitev govornjene besede in ustreznega besedila, kar izboljšuje razumevanje
- Daisy zvočno datoteko je možno dokaj hitro in preprosto narediti iz Word-ovih dokumentov s pomočjo dostopnih komercialnih orodij
- Daisy digitalne datoteke omogočajo navigiranje po besedilu ter dodajanje in označevanje besedila
- Programski Daisy predvajalniki omogočajo prilagoditev videza besedila

- Daisy digitalne datoteke so majhne in jih je enostavno arhivirati
- Shranjene datoteke je za razliko od nekaterih drugih formatov možno uporabiti za različne namene (knjige v povečanem tisku, mp3 datoteke itd.)
- Na en CD lahko shranimo do 40 ur govora

- <http://www.youtube.com/watch?v=jEXk0imQz8M>

Priporočam

- WBU PowerPoint Guidelines – priporočila za oblikovanje PowerPoint predstavitev za slabovidne poslušalce
(<http://www.worldblindunion.org/en/resources/general-documents/Pages/default.aspx>)
- Gutenberg Project
(<http://www.gutenberg.org/>)
- dLib – digitalna knjižnica Slovenije
(<http://dlib.si/>)